

Số: /PGDDĐT-NV

Tháp Mười, ngày tháng 10 năm 2024

V/v hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn
trong cơ sở giáo dục trung học

Kính gửi:

- Hiệu trưởng các trường THCS;
- Hiệu trưởng các trường TH&THCS.

Căn cứ Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo (GDĐT) về việc ban hành chương trình giáo dục phổ thông và vận dụng Công văn số 1758/SGDDĐT-GDTrH&TX ngày 14 tháng 10 năm 2014 của Sở GDĐT về việc hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn trong cơ sở giáo dục trung học. Phòng GDĐT hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn trong các trường trung học cơ sở; trường tiểu học và trung học cơ sở, như sau:

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

- Thống nhất phương thức tổ chức và quản lý các hoạt động chuyên môn góp phần nâng cao chất lượng giáo dục.
- Bồi dưỡng, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên; xây dựng môi trường thân thiện, tích cực, tự học, đảm bảo cơ hội phát triển chuyên môn cho tất cả giáo viên.
- Giúp giáo viên nắm vững quan điểm về mục tiêu, nội dung chương trình môn học; phương pháp và hình thức dạy học; đổi mới kiểm tra, đánh giá theo yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông 2018.

II. NỘI DUNG VÀ HÌNH THỨC SINH HOẠT CHUYÊN MÔN

1. Sinh hoạt chuyên môn thường xuyên

Sinh hoạt chuyên môn thường xuyên tổ chức định kỳ ít nhất 01 lần trong 02 tuần theo Điều lệ trường trung học, thảo luận các nội dung chuyên môn có liên quan giữa các lần sinh hoạt chuyên môn định kỳ.

Nội dung sinh hoạt chuyên môn phải cụ thể, thiết thực và do chính cán bộ quản lý, giáo viên đề xuất, thống nhất và thực hiện, bao gồm: trao đổi để giáo viên nắm vững mục tiêu, nội dung, yêu cầu cần đạt của chương trình môn học/hoạt động giáo dục (sau đây gọi chung là môn học); làm rõ các nội dung liên quan đến việc xây dựng kế hoạch giáo dục của tổ chuyên môn, kế hoạch giáo dục và kế hoạch bài dạy của giáo viên; thảo luận về việc thực hiện phương pháp và hình thức dạy học; các phương pháp và hình thức kiểm tra, đánh giá học sinh theo yêu cầu định hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh; kinh nghiệm hỗ trợ học sinh trong quá trình học tập; công tác bồi dưỡng học sinh giỏi, hướng dẫn học sinh tham gia nghiên cứu khoa học; chia sẻ việc khai thác thiết bị dạy học, học liệu và ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học,...

Các hoạt động hành chính khác trong nội dung hoạt động của tổ chuyên môn được tiến hành theo quy định của Điều lệ trường trung học.

2. Sinh hoạt chuyên môn dựa trên nghiên cứu bài học¹

Bước 1. Xây dựng bài học minh họa

Bài học minh họa được giáo viên đăng ký tiết dạy chuẩn bị. Việc lựa chọn giáo viên dạy học minh họa cần đảm bảo các giáo viên trong tổ chuyên môn đều lần lượt tham gia.

Trong quá trình xây dựng bài học minh họa, tất cả các thành viên thuộc tổ chuyên môn cần chủ động, tích cực hỗ trợ, cùng nhau thảo luận ý tưởng thiết kế với cá nhân giáo viên đảm nhận, để xây dựng bài học minh họa nhằm nâng cao chất lượng của tiết dạy. Sự phối hợp chặt chẽ giữa các giáo viên trong tổ chuyên môn đảm bảo rằng mỗi ý tưởng được triển khai một cách khoa học, góp phần hoàn thiện nội dung bài học.

Việc xây dựng bài học minh họa phải bảo đảm xác định rõ ràng các mục tiêu của bài học, giáo viên có thể chủ động, linh hoạt điều chỉnh thời lượng dạy học, thiết bị dạy học, học liệu, vận dụng hợp lý các phương pháp, hình thức tổ chức dạy học,... phù hợp với từng nội dung, đối tượng và điều kiện cụ thể, kết hợp hài hòa giữa lý thuyết và thực hành đáp ứng theo yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông 2018. Lưu ý, không dạy trước nội dung của tiết dạy minh họa cho lớp học dự kiến tổ chức tiết dạy, nhằm bảo đảm tính khách quan và học sinh có hứng thú với bài học, đồng thời giúp giáo viên tham dự quan sát, phân tích được các tình huống học tập và hoạt động thực tế diễn ra trong giờ dạy, phản ánh đúng quá trình học tập của học sinh.

Bước 2. Tổ chức dạy học minh họa và dự giờ

Trên cơ sở bài học minh họa đã được xây dựng, giáo viên thực hiện dạy học minh họa ở một lớp học cụ thể để tổ chuyên môn dự giờ, phân tích bài học. Khi dự giờ², cần tập trung quan sát các biểu hiện tâm lý, thái độ, hành vi, hoạt động học của học sinh thông qua việc tổ chức thực hiện các nhiệm vụ học tập:

+ Chuyển giao nhiệm vụ học tập: nhiệm vụ học tập rõ ràng và phù hợp với khả năng của học sinh, thể hiện ở yêu cầu về sản phẩm mà học sinh phải hoàn thành khi thực hiện nhiệm vụ; hình thức giao nhiệm vụ sinh động, hấp dẫn, kích thích được hứng thú nhận thức của học sinh; đảm bảo cho học sinh tiếp nhận và sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ.

¹ Là hoạt động sinh hoạt chuyên môn ở đó giáo viên tập trung phân tích các vấn đề liên quan đến người học như: học sinh học như thế nào? Học sinh đang gặp khó khăn gì trong học tập? Nội dung và phương pháp dạy học, kiểm tra, đánh giá có phù hợp, có gây hứng thú cho học sinh không? Kết quả học tập của học sinh có được cải thiện không? Cần điều chỉnh điều gì và điều chỉnh như thế nào?.

Sinh hoạt chuyên môn dựa trên nghiên cứu bài học không tập trung vào quan sát việc giảng dạy của giáo viên để đánh giá giờ học, xếp loại mà nhằm khuyến khích giáo viên tìm ra nguyên nhân tại sao học sinh học chưa đạt kết quả như mong muốn, giúp giáo viên chủ động điều chỉnh nội dung, tìm phương pháp dạy học phù hợp, tạo cơ hội cho mọi học sinh tham gia vào quá trình học tập để nâng cao chất lượng dạy học.

² Người dự cần hiểu và đồng cảm với khó khăn của người dạy, đặt mình vào vị trí của người dạy để phát hiện và phân tích các vấn đề khó khăn trong quá trình học tập của học sinh, từ đó cùng nhau đề xuất các giải pháp hỗ trợ thiết thực, góp phần nâng cao hiệu quả dạy và học.

+ Thực hiện nhiệm vụ học tập: khuyến khích học sinh hợp tác với nhau khi thực hiện nhiệm vụ học tập; phát hiện kịp thời những khó khăn của học sinh và có biện pháp hỗ trợ phù hợp, hiệu quả; không có học sinh bị "bỏ quên".

+ Báo cáo kết quả và thảo luận: hình thức báo cáo phù hợp với nội dung học tập và kỹ thuật dạy học tích cực được sử dụng; khuyến khích cho học sinh trao đổi, thảo luận với nhau về nội dung học tập; xử lý những tình huống sư phạm phát sinh một cách hợp lý.

+ Đánh giá quá trình và kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập: giáo viên nhận xét quá trình tham gia của học sinh, phân tích và đánh giá cả kết quả lẫn các ý kiến thảo luận của học sinh trong suốt quá trình học tập; củng cố và làm rõ các kiến thức đạt được thông qua những hoạt động học tập đã thực hiện.

Trong quá trình tổ chức dạy học và dự giờ, khuyến khích giáo viên dự giờ quan sát, ghi chép kết hợp với ghi hình hoạt động học của học sinh để có dữ liệu sử dụng khi phân tích bài học, nhưng không làm ảnh hưởng đến hoạt động dạy học của giáo viên và học sinh.

Bước 3. Phân tích và thảo luận giờ dạy minh họa

Quá trình dạy học ở mỗi bài học được thiết kế thành các hoạt động học của học sinh dưới dạng các nhiệm vụ học tập kế tiếp nhau, có thể được thực hiện trong và ngoài lớp học. Học sinh tích cực, chủ động và sáng tạo trong việc thực hiện các nhiệm vụ học tập dưới sự hướng dẫn của giáo viên. Phân tích giờ dạy theo quan điểm đó là phân tích hiệu quả hoạt động học của học sinh³, đồng thời đánh giá việc tổ chức, kiểm tra, định hướng hoạt động học cho học sinh của giáo viên.

Việc phân tích và thảo luận giờ dạy minh họa căn cứ vào các tiêu chí cụ thể (*theo phụ lục đính kèm*).

Người chủ trì cần khéo léo dẫn dắt buổi thảo luận tập trung vào nội dung trọng tâm, tạo không khí thân thiện, cởi mở và luôn linh hoạt xử lý các tình huống xảy ra trong quá trình thảo luận. Tôn trọng và lắng nghe tất cả ý kiến của giáo viên, tránh áp đặt quan điểm bản thân hay ý kiến của một số giáo viên.

Giáo viên dạy minh họa chia sẻ về mục tiêu bài học, những ý tưởng mới, những thay đổi, điều chỉnh về nội dung, phương pháp dạy học, kiểm tra, đánh giá,... những cảm nhận của mình qua giờ học, những điều hài lòng và chưa hài lòng trong quá trình dạy minh họa.

Người dự chia sẻ quan sát, suy nghĩ, cảm nhận của mình về giờ dạy, những thông tin thu được trong quá trình quan sát, tập trung vào phân tích các hoạt động học của học sinh, làm rõ những ưu điểm, những kinh nghiệm hay từ đồng nghiệp để có thể phát huy và lan tỏa, đồng thời đề xuất những ý tưởng cải thiện (nếu có) nhằm nâng cao chất lượng dạy và học, từ đó tạo động lực để mỗi giáo viên tiếp tục phấn đấu, hoàn thiện kỹ năng và chuyên môn của bản thân trong quá trình giảng

³ Phân tích từng hoạt động theo 4 bước sau: (1) Mô tả hành động (đọc, nghe, viết, nói, làm) của học sinh trong hoạt động học (làm minh chứng để tiến hành bước 2 và bước 3); (2) Đánh giá kết quả hoạt động của học sinh (những gì học sinh đã học được, chưa học được); (3) Phân tích nguyên nhân những gì học sinh đã học được, chưa học được; (4) Đưa ra biện pháp khắc phục hạn chế, hoàn thiện kế hoạch dạy học.

dạy. Nếu giờ học chưa đạt được kết quả như mong muốn thì cần xem đó là bài học để mỗi giáo viên tự rút kinh nghiệm.

Trước khi kết thúc buổi thảo luận, người chủ trì tóm tắt lại nội dung thảo luận và gợi ý các vấn đề cần suy ngẫm để hoạt động học của học sinh được tốt hơn. Những người tham dự tự suy nghĩ rút kinh nghiệm và lựa chọn các biện pháp áp dụng cho các giờ dạy của mình. ***Không đánh giá xếp loại giờ dạy và không đánh giá giáo viên.***

Bước 4. Vận dụng kết quả sinh hoạt chuyên môn vào thực tiễn dạy học hằng ngày

Dựa trên kết quả phân tích, thảo luận rút kinh nghiệm bài học minh họa và những điều đã quan sát, học tập được qua giờ dạy minh họa, mỗi giáo viên chủ động, nghiên cứu, chọn lọc và vận dụng linh hoạt vào việc thiết kế và triển khai kế hoạch bài học trong thực tiễn giảng dạy hằng ngày nhằm phát huy tính tích cực, chủ động của học sinh và nâng cao hiệu quả giờ dạy.

3. Sinh hoạt chuyên môn theo chủ đề⁴

Bước 1. Lựa chọn, nghiên cứu chủ đề

Tổ chuyên môn thảo luận và thống nhất lựa chọn chủ đề/chuyên đề (gọi chung là chủ đề) phù hợp với mục tiêu buổi sinh hoạt chuyên môn, thời điểm trong năm học. Các thành viên trong tổ sẽ cùng nhau nghiên cứu và trao đổi để triển khai chủ đề, đồng thời, chọn giáo viên phụ trách chuẩn bị nội dung thuyết trình về các vấn đề liên quan đến chủ đề đã chọn.

Bước 2. Báo cáo nội dung chủ đề đã nghiên cứu

Dựa trên quá trình nghiên cứu về chủ đề sinh hoạt chuyên môn, giáo viên được phân công sẽ trình bày những hiểu biết và kinh nghiệm của bản thân về nội dung của chủ đề.

Khi lắng nghe báo cáo, các thành viên tham dự chú ý ghi chép lại những nội dung quan trọng cần thảo luận, đồng thời chuẩn bị kỹ lưỡng ý kiến cá nhân để đóng góp sau khi phân báo cáo kết thúc.

Bước 3. Phân tích, thảo luận

Tổ trưởng chuyên môn tổ chức cho các thành viên thảo luận, biết khơi gợi các ý kiến phát biểu của đồng nghiệp; biết chia nhỏ vấn đề thảo luận bằng những câu hỏi dẫn dắt hợp lý; lắng nghe, tôn trọng các ý kiến phát biểu.

Toàn trường hoặc tổ chuyên môn tham dự thảo luận, chia sẻ các nội dung thuộc chủ đề sinh hoạt chuyên môn và phải đưa ra được các kết luận cần thiết đi đến thống nhất để thực hiện.

Bước 4. Vận dụng thực tiễn

⁴ Quy trình này tương tự như sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học, nhưng thay vì tập trung vào một bài học cụ thể, sinh hoạt chuyên môn theo chủ đề tập trung vào một chủ đề rộng hơn.

Sinh hoạt chuyên môn theo chủ đề có thể thực hiện theo các hình thức khác nhau như: sinh hoạt theo môn học, theo nhóm môn học, sinh hoạt trong nhà trường; sinh hoạt theo cụm trường,...

Dựa trên kết quả phân tích, trao đổi và sự thống nhất về nội dung, cách thức thực hiện, giáo viên chủ động, vận dụng linh hoạt vào các hoạt động thực tiễn hàng ngày có liên quan đến chủ đề đó.

4. Sinh hoạt chuyên môn theo cụm trường

Sinh hoạt chuyên môn theo cụm trường (còn gọi là sinh hoạt chuyên môn liên trường) là hình thức tập hợp cán bộ quản lý, giáo viên từ các trường lân cận, đến một trường để cùng nhau chia sẻ kinh nghiệm, tháo gỡ khó khăn về nội dung thực hiện các phương pháp và hình thức dạy học; thực hiện các phương pháp và hình thức kiểm tra, đánh giá học sinh; công tác quản lý các hoạt động giáo dục của nhà trường,... So với sinh hoạt chuyên môn định kỳ tại từng trường, sinh hoạt chuyên môn theo cụm trường có phạm vi rộng hơn, nội dung chuyên sâu hơn, tập trung vào các vấn đề mang tính tổng kết, đánh giá thực tiễn của các trường; những vấn đề đặt ra đòi hỏi phải có sự phối hợp, tháo gỡ từ nhiều cán bộ quản lý, giáo viên và nhiều trường học hoặc từ các giáo viên cốt cán,...

Thời gian, địa điểm và nội dung buổi sinh hoạt đều được các trường trong cụm thỏa thuận, tự quyết định để đảm bảo tính thiết thực và phù hợp với tình hình của từng đơn vị.

III. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

Hiệu trưởng các trường triển khai thực hiện đầy đủ, nghiêm túc hướng dẫn này; tăng cường công tác kiểm tra, tư vấn, đánh giá rút kinh nghiệm, điều chỉnh kịp thời việc tổ chức thực hiện sinh hoạt chuyên môn tại các nhà trường. Trong quá trình thực hiện, nếu có khó khăn, vướng mắc, cần báo cáo kịp thời về Phòng GDĐT (*qua Tổ Chuyên môn-Nghiệp vụ*) để được hướng dẫn./.

Nơi nhận:

- Như trên (để th/h);
- Lãnh đạo Phòng (để b/c);
- Lưu: VT, Tr.

TRƯỞNG PHÒNG

Ngô Thanh Sang

PHỤ LỤC: PHIẾU PHÂN TÍCH VÀ THẢO LUẬN GIỜ DẠY MINH HỌA
(Kèm theo Công văn số /PGDDĐT-NV ngày /10/2024, của Phòng GDĐT)

Nội dung	Tiêu chí	Ghi chú
1. Kế hoạch bài dạy	Mức độ phù hợp của các hoạt động học với mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học được sử dụng.	
	Mức độ rõ ràng, chính xác của mục tiêu, nội dung, sản phẩm, cách thức tổ chức thực hiện mỗi hoạt động học của học sinh.	
	Mức độ phù hợp của thiết bị dạy học và học liệu được sử dụng để tổ chức các hoạt động học của học sinh.	
	Mức độ phù hợp của phương án kiểm tra, đánh giá trong quá trình tổ chức hoạt động học của học sinh.	
2. Hoạt động của giáo viên	Mức độ chính xác, phù hợp, sinh động, hấp dẫn của nội dung, phương pháp và hình thức giao nhiệm vụ học tập cho học sinh.	
	Khả năng theo dõi, quan sát, phát hiện kịp thời những khó khăn của học sinh.	
	Mức độ phù hợp, hiệu quả của các biện pháp hỗ trợ và khuyến khích học sinh hợp tác, giúp đỡ nhau khi thực hiện nhiệm vụ học tập.	
	Mức độ chính xác, hiệu quả trong việc tổng hợp, phân tích, đánh giá quá trình và kết quả học tập của học sinh (làm rõ những nội dung/yêu cầu về kiến thức, kỹ năng học sinh cần ghi nhận, thực hiện).	
3. Hoạt động của học sinh	Khả năng tiếp nhận và sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ học tập của học sinh trong lớp.	
	Mức độ tích cực, chủ động, sáng tạo, hợp tác của học sinh trong việc thực hiện các nhiệm vụ học tập.	
	Mức độ tham gia tích cực của học sinh trong trình bày, thảo luận về kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập.	
	Mức độ đúng đắn, chính xác, phù hợp của các kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập của học sinh.	